

Az innováció arca - kreatív formakultúra Magyarországon

Innovációs és Fejlesztési Eseti Bizottság kihelyezett ülése

Dr. Bendzsel Miklós, elnök
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
Magyar Formatervezési Tanács

Iparművészeti Múzeum
2012. november 27.

„ A jó formatervezés több, mint esztétikus vagy könnyen használható termékek létrehozása, egyben az üzleti folyamat központi része is, mely új értékkel gazdagítja a termékeket és szolgáltatásokat, és új piacokat teremt.”

Tony Blair, miniszterelnök, 2000

Európai Design Innovációs Kezdeményezés

- Európa kiemelkedő design adottsága
- 410.000 képzett tervező munkája 36 milliárd € forgalmat generált, 2010.*

Magyarország kreatív ipara**

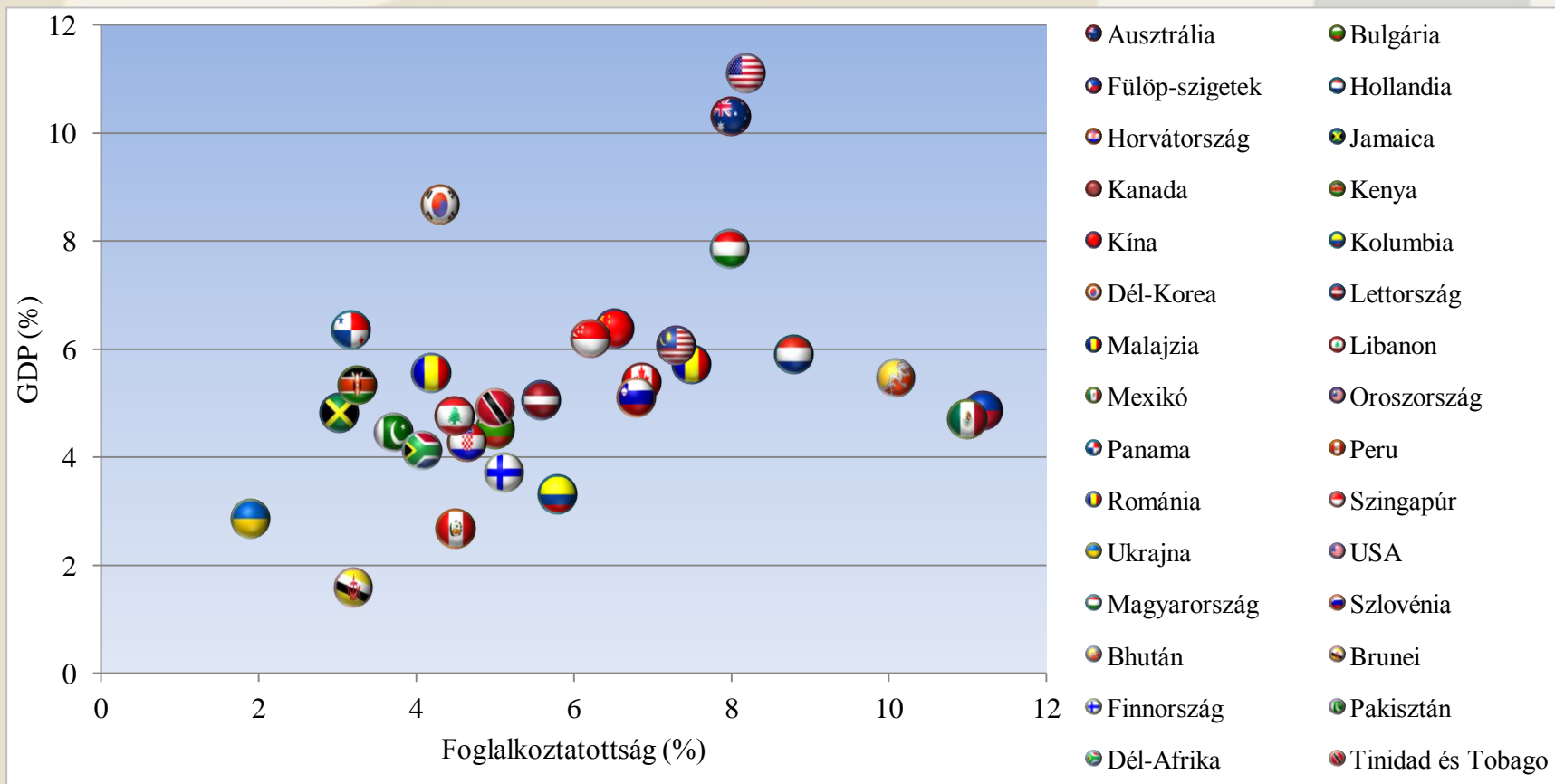
- Nemzetgazdasági jelentőségét tekintve a világ élmezőnyében
- A hazai kreatív ipari ágazatokban hozták létre a bruttó hozzáadott érték 7,85%-át, (1700 milliárd Ft.,2009.)
- A bruttó kibocsátás 10,97%-a mellett a foglalkoztatottak 7,98%-a tevékenykedett ebben a szektorban (2009.)

*Forrás: Európai Design Vezetőtestület, Design for Growth and Prosperity c. javaslattev

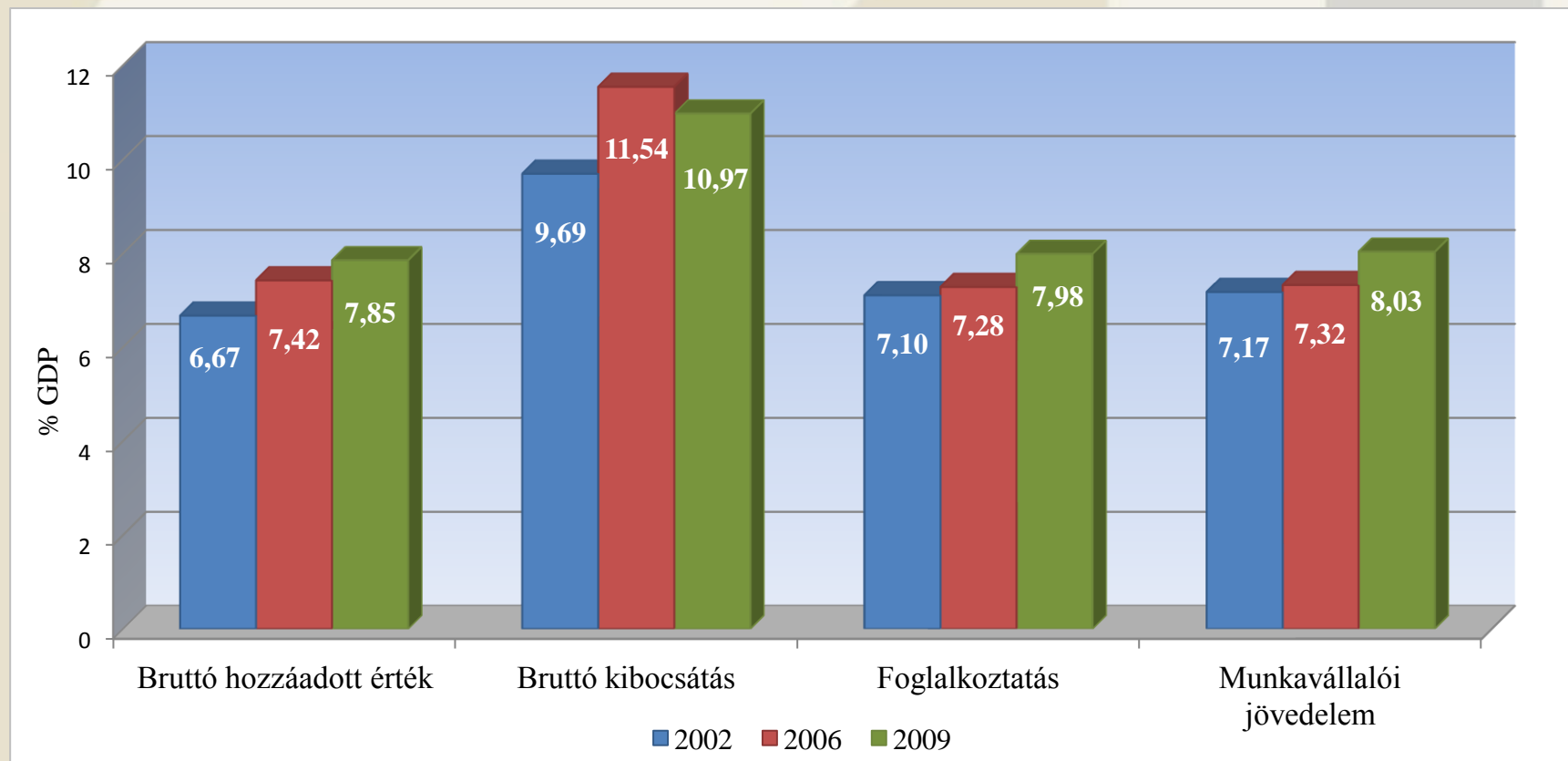
**Forrás: A szerzői jogi ágazatok gazdasági súlya Magyarországon 3. Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2012.

A szerzői jogi ágazatok gazdasági súlya – nemzetközi összehasonlítás

(a legfrissebben publikált nemzeti felmérések alapján, 2004 - 2012)

A szerzői jogi ágazatok gazdasági súlyának alakulása

■ A Magyar Formatervezési Tanács küldetése

„ A Magyar Formatervezési Tanács célja, hogy a formakultúra eszközeivel hozzájáruljon az életminőség javításához és a nemzetgazdaság versenyképességének növeléséhez. Közös erőfeszítések árán virágzó országot szeretnénk teremteni Európa közepén, amelynek polgárai esztétikus, egészséges környezetben élnek, becsülik és ápolják hagyományaikat, tudatosan vállalják kulturális identitásukat, és tisztában vannak azzal, hogy a jóléthez a formatervezés is jelentős mértékben hozzájárul.”

■ Magyar Formatervezési Tanács

Előzmények:

- Ipari Formatervezési és Ergonómiai Tanács, 1975
- Modell: British Design Council
- Design Center, 1975

Alapítva

- 266/2001 (XII.21.) kormányrendelet
- elnök, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának elnöke
- 15 tanácsstag
- 3 éves mandátum, jelenleg: IV. ciklus (2011-2014)
- Iroda - SZTNH szervezeti egysége, 2 fő kormánytisztviselő
- www.mft.org.hu

■ Magyar Formatervezési Tanács kapcsolatrendszere

Államigazgatás	Ipari szféra	Szakirányú felsőoktatási képzőhelyek	Közgyűjtemények, szakmai szervezetek
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemzetgazdasági Minisztérium ▪ EMMI – Oktatásért Felelős Államtitkárság ▪ EMMI – Kultúráért Felelős Államtitkárság ▪ Magyar Képző- és Iparművészeti Lektorátus ▪ Nemzeti Kulturális Alap ▪ Nemzeti Innovációs Hivatal ▪ Nemzeti Fejlesztési Ügynökség ▪ Külügyminisztérium ▪ Nagykövetségek ▪ HITA külképviseletei 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Herendi Porcelán-manufaktúra Zrt. ▪ Zsolnay Porcelán-manufaktúra Zrt. ▪ Electrolux Lehel Kft. ▪ ICO Zrt. ▪ Alu-style ▪ Polyduct Kft. ▪ GIA Form Kft. ▪ B&K Kft. ▪ Alföldi Porcelán Edénygyár Rt. ▪ Mediso Kft. ▪ Corvus Aircraft Kft. ▪ Digiterm Kft. ▪ Balaton Bútorgyár Kft. ▪ Crea Form Kft., ▪ TUNGSRAM Schröder Zrt. ▪ Multinetwork Kft. ▪ Kereskedelmi és Iparkamarák 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Moholy-Nagy Művészeti Egyetem ▪ Nyugat-magyarországi Egyetem, Alkalmazott Művészeti Intézet ▪ Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem ▪ Budapesti Corvinus Egyetem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Magyar Iparművészeti Múzeum ▪ Néprajzi Múzeum ▪ Múcsarnok ▪ Ludwig Múzeum ▪ Magyar Művészeti Akadémia ▪ Balassi Intézet ▪ Design Terminál Kft. ▪ Magyar Bútor-és Faipari Szövetség ▪ Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége ▪ Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete ▪ Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület ▪ Nemzeti Kerámiastúdió ▪ Magyar Tervezőgrafikusok és Tipográfusok Egyesülete ▪ Textilipari és Tudományos Egyesület ▪ WAMP

■ Magyar Formatervezési Tanács

„ A magyar nemzetgazdaság versenyképességének a formatervezés eszközeivel történő erősítése, a hazai formatervezési kultúra fejlesztése, valamint a formatervező alkotók helyzetének javítása érdekében a Kormány a Magyar Formatervezési Tanács (továbbiakban MFT) feladatairól, szervezetéről és működéséről, továbbá megalakításáról a következőket rendeli el...”

266/2001. (XII.21.) Kormányrendelet

■ Statútum

- A hazai formatervezés helyzetének figyelemmel kísérése és értékelése
- Javaslattétel a kormány formatervezési politikájára
- Hozzájárulás a formatervezési politika végrehajtásához – intézkedések kezdeményezése
- Nemzeti formatervezési díjak, ösztöndíjak adományozási rendszerének kialakítása és működtetése
- Közreműködés a formatervezés hazai intézményrendszerének fejlesztésében
- A magyar formatervezés nemzetközi ismertségének és elismertségének előmozdítása
- Gondoskodás a formatervezéssel kapcsolatos ismeretek terjesztéséről, elősegíti a formatervezési szakmakultúra fejlődését

■ Magyar Formatervezési Tanács tagjai

- Első ciklus (2002-2005)
- Második ciklus (2005-2008)
- Harmadik ciklus (2008-2011)
- IV. ciklus, (2011-2014):

Dr. Bendzsel Miklós elnök, SZTNH elnöke

Tagok:

Dr. Bauer András tanszékvezető, egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem

Cosovan Attila DLA tervezőművész, ügyvezető igazgató, Co&Co Communication Kft.

Fodor Lóránt DLA formatervező, egyetemi docens, BME

Gulyás Gábor ügyvezető igazgató, Múcsarnok Nonprofit Kft.

Halasi Rita Mária esztéta, galériaigazgató, Ponton Galéria

Hammerstein Judit helyettes államtitkár, EMMI, Kultúráért Felelős Államtitkárság

Dr. Hatos Pál főigazgató, Balassi Intézet

Dr. Kardon Béla főosztályvezető, EMMI, Oktatásért Felelős Államtitkárság

Kopek Gábor egyetemi tanár, rektor, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

Dr. Nikodémus Antal főosztályvezető, Innovációs és K+F Főosztály, NGM

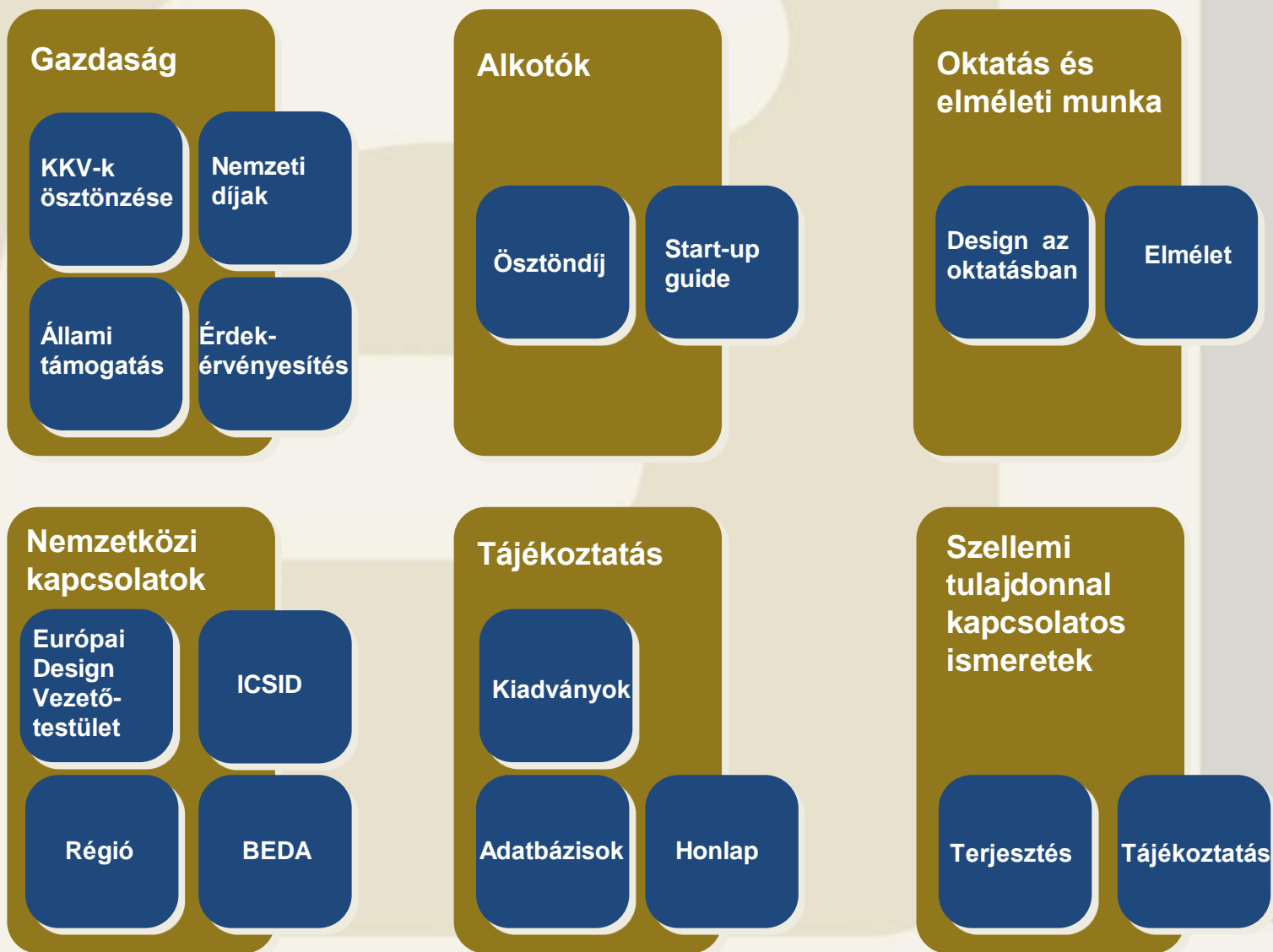
Orosz István DLA Kossuth- és Munkácsy-díjas grafikusművész, a Magyar Művészeti Akadémia tagja, egyetemi tanár, Nyugat-magyarországi Egyetem

Dr. Simon Attila vezérigazgató, Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt

Dr. Takács Imre főigazgató, Iparművészeti Múzeum

Várhelyi Judit designszakember, Icsid regionális tanácsadó

■ Hároméves ciklusok akcióterületei

- **Javaslattevek, intézkedések példái**
  - A hazai formakultúra fejlesztését segítő kormányzati stratégia előkészítése – tanulmány, ajánlások megfogalmazásával
  - A designpolitikáért való felelősség fogalma megjelenik a gazdasági miniszter hatáskörében, és a KKV fejlesztési programokban
  - TEÁOR'08 - design szakterület kikerül az egyéb gazdasági tevékenység köréből, önálló kódszám (74.10)

*„A design a kultúra és az ipar, a technológia és a fogyasztók,
valamint a tervezés és a művészet összhangja.”*

Dick Powell, a Seymour Powell igazgatója

■ Nemzeti díjak, ösztöndíjak

Magyar Formatervezési Díj

- Nemzetgazdasági Minisztérium nevében
- Magyar Formatervezési Tanács kezelésében
- Éves pályázat, 33 év
- Példaértékű teljesítmények bemutatása és népszerűsítése
- Nemzetközi versenyképesség javítása
- Innovatív alkotók, gyártók elismerése
- Négy kategória: Termék, Terv, Diák, Vizuális kommunikáció
- Oktatásért, kultúráért és az innováció-politikáért felelős tárcák különdíjai
- Díjátadó és kiállítás ősszel

MFD díjtárgy: Sipos Balázs
Fotó: Rozmann Ágnes

Magyar Formatervezési Díj

Beérkezett pályázatok száma 2003 – 2012 között: 2.557 pályamunka

- 2010: 265 pályamunka
- 2011: 305 pályamunka
- 2012: 318 pályamunka

Kiállított pályamunkák száma 2003 – 2012 között: 583 pályamunka

- 2010: 51 pályamunka
- 2011: 56 pályamunka
- 2012: 67 pályamunka

Díjazottak, különdíjazottak száma 2003 – 2012 között: 118 pályamunka

- 2010: 11 pályamunka
- 2011: 13 pályamunka
- 2012: 10 pályamunka

Magyar Formatervezési Díj – az elmúlt évek díjazottjai

Illusztráció: Bagó Ákos Károly, Pavella Zoltán

Fotó: Brémer Miklós

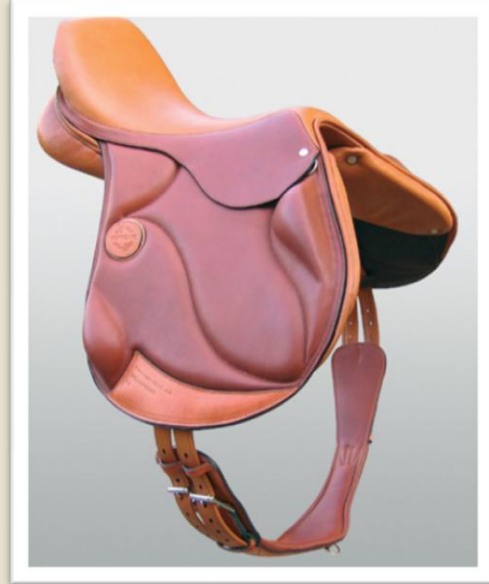
Fotó: Kurdi Zoltán

Illusztráció: Cosovan Tamás

Fotó: Gacsádi Albert

Fotó: Sipos Péter

Fotó: Brémer Miklós

Fotó: Oravecz István

Fotó: Oravecz István

Magyar Formatervezési Díj – az elmúlt évek díjazottjai

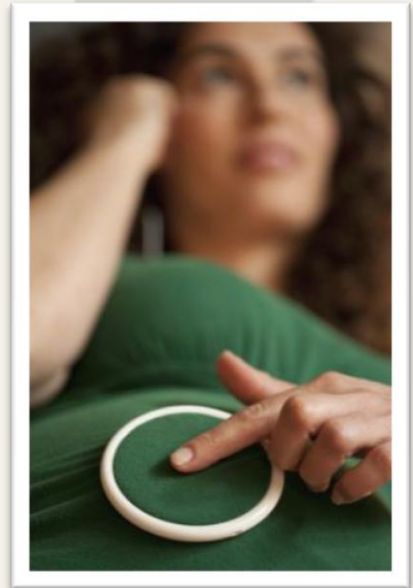
Fotó: Szilvágyi Balázs

Fotó: Holland Moritz

Fotó: Rozmann Ágnes

Fotó: Lukács Dávid

Fotó: Huszár András

Fotó: Rozmann Ágnes

Fotó: Formanek Ferenc

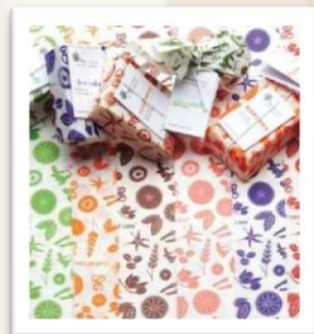
Illusztráció: Földényi Irma

Design Management Díj

- Célja, hogy bemutassa, hogyan segíti a design szakszerű alkalmazása, menedzselése a szervezet célkitűzéseinek megvalósítását
- 2009-ben alapította a Magyar Formatervezési Tanács
- Szakmai kritériumrendszer: design integrációja, innováció szerepe, design alkalmazásának foka, design hatékonyságának értékelése

MFD díjtárgy: Vékony Fanni
Fotó: Rozmann Ágnes

Fotó: Bodó Gábor

Fotó: Bodó Gábor

Fotó: Lakos Gábor

Fotó: Bodó Gábor

DMD 2009

DMD 2010

DMD 2011

Fotó: Csepregi Zoltán

Fotó: Artica

„Nem a tárgy, hanem az ember a cél ”

„...az alkotás értelme nem a kor és a technika által meghatározott formális tényezőkben, hanem az ember alkotóerejének megnyilatkozásában rejlik.„

Moholy-Nagy László

Moholy-Nagy László Ösztöndíj

- 1988-ban alapított állami ösztöndíj
- Innovatív szakmai program megvalósítására
- Gyártói együttműködés
- 35 év alatti tervezők részére
- Éves beszámoló kiállítás
- Éves ráfordítás összesen: 25 600 eFt./ év
- ösztöndíjasok száma 2012-ig: 184 fő
- Partner nagyvállalatok:
Alu-Style Kft., Balaton Bútorgyár Kft., B&K Kft.,
Crea Form Kft., Digiterm Kft., ICO Zrt.,
Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.,
Multinetwork Kft., Polyduct Zrt. ,
TUNGSRAM Schröder Zrt.,
Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt.

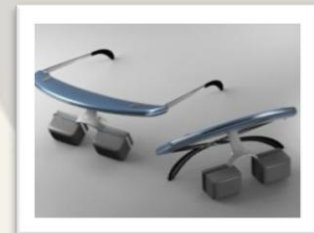
Illusztráció: Tárnok Zsolt

Fotó: Balla Vivien

Illusztráció: Nagy Máté

Illusztráció: Hurton Tamás

■ Együttműködés a formatervezés intézményrendszerével

Oktatási intézmények

- Hároméves együttműködési szerződések a tervezőképzés hazai felsőoktatási intézményekkel ; Curriculum, képzés, infrastruktúra
- Moholy-Nagy Művészeti Egyetem – Mercedes Benz
- Nyugat-Magyarországi Egyetem, Alkalmazott Művészeti Intézet – Nemzetközi Kerámiastúdió, Kecskemét
- Budapest Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem – Nemzetközi Design Workshop Zsennye
- Szakértői fórum biztosítása a BA, BsC szakok, szakirányok akkreditációs egyeztetéseinek
- Kísérleti kurzus indítása – A design vállalati irányítási kérdései Budapesti Corvinus Egyetem Marketing és Média Intézetével

Szakmai szervezetek

- Kiemelt szakmai partner:

Design Terminál (Forum Hungaricum Nonprofit Kft.)

- 2340/2003. (XII.23.) Korm. határozat a Design Terminál Formatervezési Tájékoztató és Szolgáltató Közhasznú Társaság alapításáról
- 2221/2004. (IX.3.) Korm. határozat a Magyar Design Központ létrehozásáról
- 2001 - 2006 Erzsébet téri buszpályaudvar – Magyar Design Központ
- 2007- 2010 Stagnálás
- 2011 tavasz: KIM - konszolidáció
- 2012 nyár: új intézményi stratégia – alappillérek:
  - zászlóshajó kezdeményezések (Gombold újra! Divat a magyar)
  - szakmai partnerség (SZTNH,MFT: Design Hét Budapest)
  - Szolgáltatások (rendezvényhelyszín)
- 15 szakmai szervezet (MAOE, MKISZ, Bútor-és Faipari Szövetség, FISE, Textilipari és Tudományos Egyesület, stb.)
- 30 gazdasági közép- és nagyvállalkozás (Electrolux Lehel Kft., ICO Zrt., stb.)

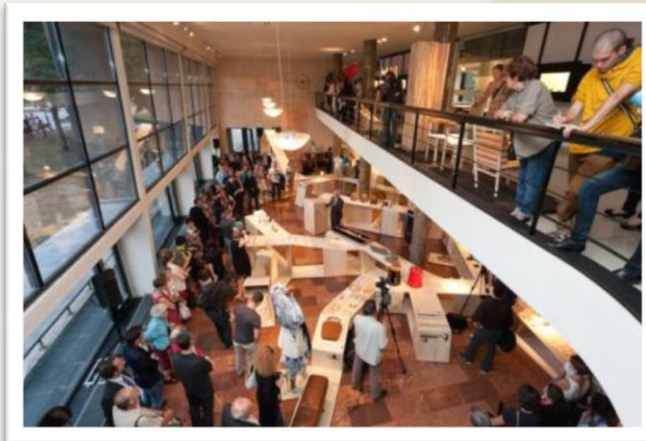

Design Hét Budapest

- 2004-ben indította útjára a Magyar Formatervezési Tanács
- 60.000 látogató / év
- közel 200 együttműködő partner /év
- 120 rendezvény /év

Élj lassabban! – 2012.
Couleur Local – 2011.
Design – élj vele! – 2010.

Fotó: Fekete Máté

„.....én viszont abban hiszek, hogy az élet minden területén lehet és kell is kreatívnak lenni. A kreativitás nem egy szakmához vagy egy tevékenységhez kötött dolog, hanem egy alapvető emberi képesség és tulajdonság.”

"Jó ötlettel teli a padlás - az a nagy dolog, ha valaki egy jó elképzelést valóra is vált. A megvalósítás művészete, a gondolat testet öltése, beteljesülése hallatlanul izgalmas, sokszor nehéz folyamat."

Rubik Ernő, 2012.

■ Nemzetközi kapcsolatok

Tagság

- Icsid (Ipari Formatervezési Társaságok Nemzetközi Szövetsége)
  - Vezetőtestületi tagság: 2005 - 2009, MFTI korábbi vezetője
  - Világ Design Fővárosa: 2008 - **Torino**, 2010 - Szöul, 2012 - **Helsinki**
- BEDA (Európai Design Szövetségek Irodája)
  - Vezetőtestületi tagság: MFTI munkatársa 2011-től
  - Európai szintű design promóció
  - Gazdaságélénkítő design kezdeményezések koordinálása
  - 24 ország, 43 szervezet

■ Nemzetközi kapcsolatok

Nemzetközi együttműködések

- Európai Design Vezetőtestület (2011-2012)
  - 2011-ben az Európai Bizottság hívta életre az **Európai Design Innovációs Kezdeményezést** - European Design Innovation Initiative
  - A 15 fős grémium tagja az MFT elnöke
  - 2012. szeptember, Helsinki - Design Summit **Design for Growth and Prosperity** munkaanyag prezentálása Antonio Tajani EU biztos részvételével (Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság)
- "Barcelona kézikönyv" – EU projekt: 2012 -2014
  - Konzorcium tagjai: Barcelona Design Center, Copenhagen Business School, Design Austria, University of Cambridge, Swedish Industrial Design Foundation, **HIPO/HDC**
    - Hazai kkv felmérés és monitorizálás
    - Szempontrendszer megfogalmazása a design gazdasági hatásának elemzésére és mérésére
    - Magyar kreatív ipar kkv helyzetének esettanulmányos felmérése
    - Összeurópai designotalmi monitoring

" A csodálatos hatás, melyet új eszmék néha gyakorolnak, éppen annak tulajdonítható, mert nem újak, s mert az, mit egyes lángész formuláz éveken át, az ezreknek titkos gondolata volt."

Eötvös József

„Valahol mélyen mindannyian azt hisszük, hogy a kreatív ember a környezetétől függetlenül kibontakozik. A magányos zseni romantikus ideája olyannyira szilárdan beépült gondolkodásunkba, hogy ennek ellenkezőjét állítani – hogy még a legnagyobb zseni sem fog semmit elérni a társadalom és a kultúra támogatása nélkül -, már-már istenkáromlás. A valóság azonban nem ezt támasztja alá. A kedvező időbeli és térbeli konvergenciák a lehetőség szűk ablakát nyitják meg az előtt, aki a megfelelő képzettség birtokában épp jókor van jó helyen.”

„Nem számít, mennyire tehetséges az egyén, semmilyen kreatív eredmény elérésére nincs esélye, ha a terület nem teremti meg a megfelelő feltételeket.”

Csíkszentmihályi Mihály, 2008.

■ Tájékoztatás

- MFT honlap: www.mft.org.hu, évi hat hírlevél, adatbázisok
- MFT nyomtatott és digitális kiadványai
- Közreműködés számos kiadvány, jegyzet folyóirat megjelenésében
- Hiánypótló tanulmányok - „Az európai design aktuális kérdései” című a design értékteremtő és versenyképesség-növelő erejét bemutató tanulmánykötet
- Start-up guide
- Design Hét Budapest fesztivál

■ Magyar sikerek

- **Kassák Múzeum arculata, grafika: Lepsényi Imre**
Red Dot Díj 2012 (vizuális kommunikáció)
- **Co&Co Communication - INHALO DSI sóinhalátor**
Red Dot Díj 2012 (Termék kategória)
- **Nav N Go szoftverek, Prezi prezentációs szoftver, Leonar3Do 3D-s program, Leo Conf 3D virtuális vetítőeszköz**
- **Co&Co Communication – Cocodice játékcsalád**
Red Dot Díj 2011
- **Toronyi Péter - Nissyoku lámpa**
Koizumi Design Díj, 2010, Red Dot Díj 2011 (Termék kategória),

Fotó: Gacsádi Albert

Fotó: Gacsádi Albert

Fotó: Krulik Ábel

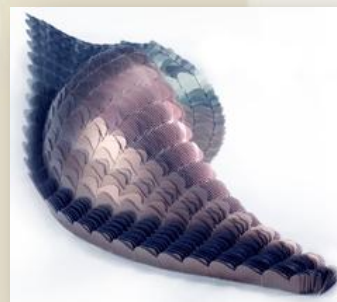
100 % DESIGN LONDON – Magyar Pavilon 2012. ősz

Fotó: POSITION archívuma

Fotó: Búza Krisztina archívuma

Fotó: Laokoon Design archívuma

Fotó: MOSAICLIGHTS archívuma

Fotó: Hegedűs Andrea archívuma

Fotó: HANNABI archívuma

Fotó: Polifoam Kft. archívuma

Fotó: Sette Design Kft. archívuma

Fotó: Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt. archívuma

Fotó: KAZA CONCRETE archívuma

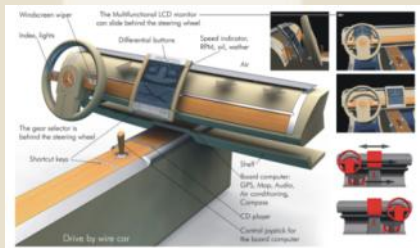

Fotó: Tóth Barnabás/Aka Barrie

A Mercedes Benz és a Moholy-Nagy László Művészeti Egyetem, Formatervező Tanszék együttműködése

Az immáron nyolc éves múltira visszatekintő szakmai kapcsolat egyik legjelentősebb eleme a Mercedes-Benz szakemberei és a hallgatók között kialakult folyamatos szakmai kapcsolat. A német cég konzulensei a feladatok minden jelentősebb fázisában követték a terveket. Az együttműködés során 12 projektben vettek részt a tanszék diákjai.

Mercedes-MOME: Németh Gábor műszerfalterve

Mercedes-MOME: Stunya János biztonságibusz-terve

Mercedes-MOME: Hartai Tamás hasznójárműterve

Mercedes-MOME: Németh Gábor hasznójárműterve

Mercedes-MOME: Wittinger Csaba műszerfalterve

Mercedes-MOME: Hartai Tamás trendjármű-designkonceptiója, 2006-os Michelin Design Challenge

A nyolc éve tartó együttműködés további pozitív eredménye, hogy a cég több hallgatónak biztosított lehetőséget a Mercedes-Benz tervezőstúdióban fél éves gyakorlati munkára, valamint diploma-munkáik elkészítésére.

Elsőként **Stunya János** jutott ki Németországba. Különleges kis-áruszállítóval diplomázott, majd doktoranduszként (feladata egy biztonsági autóbusz tervezése volt) 4 évet töltött a Mercedes Benz Technology Centerben, Sindelfingenben.

Németh Gábor Tamás előbb a Mercedes hasznójármű részlegében töltött fél évet, majd újabb hat hónapra visszahívták a személyautós szekcióhoz. Itt készült a diplomára is, 2008-tól a stuttgarti cég munkatársa.

Wittinger Csaba 2006-ban végzett. Megkereste a Renault, 2007 szeptembere óta Párizsban dolgozik.

Hartai Tamás a Volkswagennél töltötte gyakorlati idejét, később náluk készítette diploma munkáját, egy Bugatti utcai versenyautót. Ma szabadúszóként tervez, rendszeresen kap megbízásokat Németországból.

Forrás: autotechnika.hu

- Rövidtávú stratégiai fejlesztési akciók példái:
  - Közbeszerzési rendszerünk hazai innovatív és kreatív iparra támaszkodó eredmények iránti nyitottsága
  - Kormányzati kezdeményezés a Rubik ház projekt keretében
  - A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és az Iparművészeti Múzeum létesítmény szükségleteinek hatékony és takarékos rendezése

Köszönöm a figyelmüket!